

# Inhalt

## Spis treści

|                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Vorwort</b>                                                    |    |
| <b>Słowo wstępne</b>                                              |    |
| <i>Silke Findeisen</i>                                            | 8  |
| <b>Ein Belgier in der Grafschaft Glatz</b>                        | 12 |
| <b>Belg w hrabstwie kłodzkim</b>                                  |    |
| <b>Geblogte Geschichte(n).</b>                                    | 16 |
| Schlesische Kriegsschicksale der Jahre 1939 – 1945                |    |
| <b>Historie blogowane.</b>                                        |    |
| Śląskie losy wojenne lat 1939 – 1945                              |    |
| <i>Silke Findeisen</i>                                            |    |
| <b>Erste Kriegstage in Militsch</b>                               | 26 |
| <b>Pierwsze dni wojny w Miliczu</b>                               |    |
| <b>„Stumme Zeugnisse 1939 –</b>                                   | 30 |
| <b>Der deutsche Überfall auf Polen in Bildern und Dokumenten“</b> |    |
| Chancen und Herausforderungen von Online-Ausstellungen            |    |
| <b>„Nieme świadectwa 1939 roku –</b>                              |    |
| <b>niemiecka napaść na Polskę w obrazach i dokumentach“</b>       |    |
| Szanse i wyzwania wystaw online                                   |    |
| <i>Svea Hammerle</i>                                              |    |
| <b>Not macht erfinderisch...</b>                                  | 40 |
| <b>Potrzeba matką wynalazków...</b>                               |    |

|                                                                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Zwangsmigration als Kriegsalltag.</b>                                                                             | 44  |
| Der Zweite Weltkrieg in der Dauerausstellung des Dokumentationszentrums<br>Flucht, Vertreibung, Versöhnung in Berlin |     |
| <b>Przymusowa migracja jako wojenna codzienność.</b>                                                                 |     |
| II wojna światowa na wystawie stałej Centrum Dokumentacji Ucieczka,<br>Wypędzenie, Pojednanie w Berlinie             |     |
| <i>Alfons Adam</i>                                                                                                   |     |
| <b>Ein Koffer voller Erinnerungen</b>                                                                                | 54  |
| <b>Walizka pełna wspomnień</b>                                                                                       |     |
| <b>Die Bilder des letzten Krieges –</b>                                                                              | 58  |
| die Erzählung der Jahre 1939-1945 in den Forschungen, Ausstellungen und<br>Sammlungen des Rybniker Museums           |     |
| <b>Obrazy ostatniej wojny –</b>                                                                                      |     |
| narracja lat 1939-1945 w badaniach, wystawiennictwie i zbiorach<br>rybnickiego muzeum                                |     |
| <i>Bogdan Kloch</i>                                                                                                  |     |
| <b>Luftschutzwarte und Laienhelfer</b>                                                                               | 70  |
| <b>Posterunek obrony przeciwlotniczej i jego załoga</b>                                                              |     |
| <b>Oberschlesische Städte im Zweiten Weltkrieg 1939-1945</b>                                                         | 74  |
| <b>Miasta górnośląskie w II wojnie światowej 1939-1945</b>                                                           |     |
| <i>Frank Mäuer</i>                                                                                                   |     |
| <b>Das Hultschiner Ländchen wird wieder deutsch...</b>                                                               | 88  |
| <b>Ziemia Hulczyńska znowu niemiecka...</b>                                                                          |     |
| <b>„In fremder Erde“ –</b>                                                                                           | 92  |
| Ein Schulprojekt zu polnischen Zwangsarbeitern in Düsseldorf                                                         |     |
| <b>„W obcej ziemi“ –</b>                                                                                             |     |
| projekt szkolny o polskich robotnikach przymusowych w Düsseldorfie                                                   |     |
| <i>Bartłomiej Ondera</i>                                                                                             |     |
| <b>Glocken fern der Heimat</b>                                                                                       | 100 |
| <b>Dzwony daleko od stron rodzinnych</b>                                                                             |     |
| <b>Paul Sauer – der letzte deutsche Priester in Bunzlau</b>                                                          | 104 |
| <b>Ks. Paul Sauer – ostatni niemiecki kapłan w Bolesławcu</b>                                                        |     |
| <i>Anna Puk</i>                                                                                                      |     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Gestorben für den Feind</b><br><b>Oddać życie za wroga</b>                                                                                                                                                                                                                                  | 116 |
| <b>Herbert Mertin – ein Soldat aus Liegnitz</b><br><b>Herbert Mertin – żołnierz z Legnicy</b><br><i>Konrad Byś</i>                                                                                                                                                                             | 120 |
| <b>Gerhart Hauptmann und die Polen 1945-1946</b><br><b>Gerhart Hauptmann i Polacy 1945 - 1946</b><br><i>Janusz Skowroński</i>                                                                                                                                                                  | 128 |
| <b>„Auch das Schöne muss sterben!“</b><br>Schlesien im Krieg in Filmzeugnissen von Lona von Lieres<br><b>„I to, co piękne, też musi umrzeć!“</b><br>Śląsk podczas wojny w świadectwach filmowych Lony von Lieres<br><i>Lilia Antipow</i>                                                       | 132 |
| <b>Polinnen im Frauenzuchthaus in Jauer</b><br><b>Polki w ciężkim więzieniu dla kobiet w Jaworze</b>                                                                                                                                                                                           | 144 |
| <b>„Hier sind Tote, doch immer wieder Lebendige“</b><br><b>„Tu są umarli, ale ciągle żywi“</b><br><i>Wojciech Dominiak</i>                                                                                                                                                                     | 148 |
| <b>„Man geht nicht zum Vergnügen ins Exil“</b><br><b>„Nie emigruje się z przyjemnością“</b>                                                                                                                                                                                                    | 160 |
| <b>Wissenschaft online kommunizieren.</b><br>Das neue Themenportal Copernico.<br>Geschichte und kulturelles Erbe im östlichen Europa<br><b>Przekazywać wiedzę online.</b><br>Nowy portal tematyczny Copernico. Historia i<br>dziedzictwo kulturowe w Europie Wschodniej<br><i>Felix Köther</i> | 164 |
| <b>Autorenverzeichnis</b><br><b>Spis autorów</b>                                                                                                                                                                                                                                               | 174 |